

paa en hel Række andre Kulturomraader, men jeg skal ikke trætte det høje Ting dermed, kun skal jeg endnu nævne, at hvis vi fra de store Kulturbevægelser gaa over til de enkelte Videnskaber, ville vi finde, at Kant har Ret: Tyskland er skabt til at fortsætte Fornuftens Opdagelser, men ikke til at gøre dem. Det kommer frem i Filosofien, det Fag, der naturlig ligger mig nærmest. Den opstaar i England og Frankrig i Begyndelsen af det 17de Aarhundrede; først henimod Aarhundredets Slutning kommer Tysklands første Tænkere af nogen Betydning, nemlig Leibnitz. Medens man saavel i Italien som i Frankrig og England har haft en paa Anatomi bygget nogenlunde grundig og paalidelig Lægevidenskab i halvandet hundrede Aar, ligger man endnu i Tyskland med en Lægevidenskab, der er baseret paa Vidunderessenser og lignende Ting af ganske paracelsisk Tankegang. Og tage vi det Fag, som det foreliggende Lovforslag henleder Tanken paa, nemlig Arkæologien, saa ville Tingets ærede Medlemmer finde, at Forholdet er det samme der. Det var Rasmus Nyrup, der først af alle fik den geniale Tanke at danne et Museum af nationale Genstande, et Museum, der skulde vise, hvorledes vore Forfædre havde levet, og hvorledes Forholdene blandt de tidligere Slægter havde været her i Landet. Der fandtes i hele Europa ikke noget af den Slags, da Rasmus Nyrup udkastede den Tanke. Der fandtes i Sverige ligesom her enkelte smaa, private Samlere, men andet var der ikke; og ligesom Tanken om at danne en Samling af nationale Fortidsminder fremkom her i Landet først, saaledes blev det ogsaa Danmark, der kom til at gaa i Spidsen for Kulturudviklingen paa dette Punkt, idet vi vare de første, der realiserede Tanken om at danne en saadan Samling, og selve den Maade, hvorpaa Tanken blev realiseret, vidner om, at den stammer her fra Landet. Thomsen kom til at danne Museet; han dannede det, som man kan sige: paa jævn og sund dansk Bund. Alle de nationale Oldtidssamlinger, som nu findes rundt omkring i Verden, ere i Virkeligheden voksede frem af en jævn, sund, dansk Almuetankegang, og det, at det er kommet til at hvile paa en saa sund Grund, har ogsaa bidraget til, at Befolkningen altid har staaet saa venligt over for denne Samling som næppe Befolkningen i noget som helst andet Land. De Principper, som Thomsen fik nedlagt, følges endnu den Dag i Dag. Da Thomsen havde faaet dannet Samlingen, kom Nilsson fra Skaane,

saa den, rejste hjem og stiftede Museet i Lund. Saa kom Hillebrandt fra Stockholm, saa Samlingen, rejste hjem og dannede Museet i Stockholm. Saa kom Keyser fra Kristiania, undersøgte Forholdene, rejste hjem og dannede det norske Museum. Saa først kom den første tyske Forsker, Lisch, fra Schwerin, undersøgte vort Museum, satte sig ind i hele vor Oldgrandsknings Natur, rejste hjem til Schwerin og ordnede efter dansk Mønster de betydelige, men uordnede Samlinger, man den Gang havde i Schwerin. Og senere er det øvrige Europa kommet med. Under Napoleon den 3dje faar Paris sin franske Nationalsamling, svarende til vor oldnordiske, og Wien er først kommen med i denne Generation. Som det er gaaet med selve oldnordisk Museum, at det er noget, der er bygget op her hjemme hos os, saaledes er det ogsaa gaaet med den dertil knyttede Videnskab. Den nationale Arkæologi er fuldstændig dansk. Der kommer tidlig i Tyskland under dansk Paavirkning en meget betydelig Oldtidsvidenskab frem, men den arbejder sig netop frem i Strid med de af de danske Videnskabsmænd hævdede Principper, indtil det nu i vore Dage lader til, at man er falden til Ro i Tyskland og fuldstændig har godkendt de Principper og de videnskabelige Opfattelser, som vi herhjemme have kæmpet for, og som efterhaanden have erobret hele den civiliserede Verden, for saa vidt den har med Oldtidsgranskning at gøre. Jeg tror derfor, at naar Tinget skal til at overveje den ret hurtige Fremskyndelse af denne Sag, kan det være et Moment, som man bør tage med i Betragtning, at vi her staa over for et Led i Aandslivet, hvis nationale danske Præg ingen er i Stand til at afdisputere os. Det vilde naturligvis være uheldigt for et Folk som det danske, der sætter Pris paa sin nationale Ejendommelighed, om det var det eneste Punkt, hvor vi kunne opvise et selvstændigt Bidrag af Værdi til den universelle Kultur. Det forholder sig ogsaa langt fra saaledes. Det bliver vanskeligt, naar vi komme ind paa Aandslivets Omraade, at sige, hvilke Bidrag til Nydannelsen der er af størst Værdi. Man kan altid slaas om, om Luther er større end Calvin, eller Calvin er større end Zwingli. Men saa snart man kommer ind paa Naturvidenskabernes Omraade, have vi real Grund under Fødderne. Det er nemlig faktisk, at enkelte Mænd have givet saa store Skub til Videnskaben, have forandret hele Menneskeslægtenes Synspunkt, enten paa Videnskab i Almindelighed, eller paa enkelte